

**29 снежня 2023 г. – 100 гадоў з дня нараджэння
МІЛАНА ГЕОРГІЕВІЧА НАСТАСІЧА, удзельніка Другой
сусветнай вайны, военнага лётчыка, першага
камандзіра 65-га Кобрынскага верталётнага палка**

На працягу чатырох дзесяцігоддзяў жыццё Кобрына было непарыўна звязана з лёсам размешчанага тут верталётнага палка. У мінулым гэта быў асобны верталётны полк ВПС СССР і найстарэйшы верталётны полк у Беларусі. Першым яго камандзірам (унікальны выпадак у гісторыі савецкай авіяцыі) стаў сербскі лётчык падпалкоўнік Мілан Настасіч, які ўзначальваў полк з 1962 года па 1970 год. Менавіта Мілан Георгіевіч Настасіч стаяў ля вытокаў фарміравання 65-й транспартна-баявой верталётнай базы.

Мілан Георгіевіч Настасіч нарадзіўся 29 снежня 1923 года ў г. Біеліна (Югаславія) у сям'і чыгуначніка. «Будзь працавітым і адказным, любі Радзіму і людзей», - такое завяшчанне ён атрымаў ад бацькоў. З 1939 г. юнак вучыўся ў політэхнічнай школе ў г. Нові-Сад, займаўся планерным спортам. Мілан Настасіч быў адным з мацнейшых планерыстаў Еўропы.

Калі родную Югаславію ахапіла полымя вайны, Мілан быў студэнтам. З'яўляючыся членам Саюза камуністычнай моладзі Югаславіі, з красавіка 1941 года, ён удзельнічаў у антыгітлераўскім падполлі, потым уступіў у партызанскі атрад, прамаў удзел у шматлікіх баях. Яго асабістая адвага выклікала вялікую павагу сярод баявых сяброў. З мая 1943 года Мілан Настасіч камісар роты Народна-вызваленчай арміі Югаславіі (НВАЮ). Ён мужна змагаўся з акупантамі, за што ўзнагароджаны югаслаўскімі ордэнамі «За храбрасць», «За заслугі перад народамі».

У канцы лістапада 1943 года па рашэнні штаба Народна-вызваленчай Арміі Мілана Настасіча перапраўляюць у Італію. У студзені 1944 года ён стаў камісарам штурманскай школы НВАЮ на вызваленай саюзнымі войскамі тэрыторыі Італіі, затым Егіпта.

У верасні 1944 года Вярхоўны штаб НВАЮ накіраваў Мілана Настасіча ў СССР. М. Г. Настасіч імкнуўся быць не

проста баявым лётчыкам, а ўмелым, моцным пілотам, таму стаў курсантам Энгельскай ваеннай авіяцыйнай школы пілотаў імя М. М. Расковай, дзе вучыўся з лістапада 1944 года па снежань 1946 года.

Пасля паспяховага заканчэння ўстановы вяртаецца ў Югаславію і службыць у ваеннай авіяцыі. У 1948 годзе, калі Югаславія разарвала сувязі з СССР і іншымі краінамі сацлагера, Мілану прыйшлося зрабіць цяжкі выбар паміж жыццёвымі перакананнямі і ваеннай кар'ерай. У знак нязгоды з палітыкай генеральнага сакратара ЦК кампартыі Югаславіі І. Броз-Ціта 15 верасня 1948 года М. Г. Настасіч на ваенным самалёце бамбардзіроўшчыку Пе-2 пераляцеў на тэрыторыю СССР. Яго гераічная біяграфія была больш пераканаўчай за любыя праверкі органаў, і М. Г. Настасіч быў залічаны на службу ва Узброеныя сілы СССР. У Югаславіі Мілан Георгіевіч быў завочна прыгавораны да смяротнага пакарання як здраднік, пазней пакаранне было зменена на 20 гадоў зняволення, а ў 1965 годзе адменена асабіста І. Броз Ціта.

Пасля заканчэння ў 1959 годзе Ваенна-паветранай акадэміі Мілан Настасіч камандаваў палком стратэгічных бамбардзіроўшчыкаў Ту-16.

У 1960 годзе перайшоў на службу ў верталётную авіяцыю, у жніўні 1962 года прызначаны камандзірам сфарміраванага ім 65-га асобнага верталётнага палка, які з 1964 года базіраваўся ў Кобрыне. Стварэнне гэтага палка стала адным з галоўных здзяйсненняў у яго воінскім лёсе. Мілан Георгіевіч быў выключна чулым камандзірам, умелым выхавацелем салдат. Ён сам асабіста займаўся і лятаў з кожным пачынаючым лётчыкам. Яго заповедзь «салдата не трэба шкадаваць, салдата трэба берагчы» жыла ў палку да апошніх дзён яго існавання.

У 1963 годзе палку ўручаны Баявы Чырвоны сцяг. У 1960-я гады полк удзельнічаў у розных вучэннях і выпрабаваннях верталётаў Мі-4 і Мі-6. У канцы сакавіка 1969 года 12 верталётаў Мі-4 65-га палка былі ў тэрміновым парадку прыцягнуты да выратавальных работ пасля моцнага землетрасення ў горадзе Кзыл-Орда (Кызылорд, Казахстан).

М. Г. Настасіч займаў пасаду камандзіра 65-га асобнага верталётнага палка да 1970 года, калі быў звольнены з ваенна-паветраных сіл у званні палкоўніка.

З 1970 года ў адстаўцы, жыве ў Мінску. Ужо знаходзячыся ў СССР, ажаніўся, у 1952 годзе ў яго нарадзіўся сын Георгій, у 1956 годзе - дачка Алена.

За самаадданую службу ва Узброеных Сілах СССР, поспехі ў падрыхтоўцы лётных кадраў, высокую баявую гатоўнасць палка М. Г. Настасіч быў узнагароджаны ордэнамі Баявога Чырвонага Сцяга, Айчыннай вайны II ступені, медалямі.

Мілан Георгіевіч Настасіч памёр 21 лютага 1999 года, пахаваны на Усходніх могілках г. Мінска.

Па рашэнні Кобрынскага гарвыканкама ад 22 лютага 2000 года № 92 імем М. Г. Настасіча была названа адна з вуліц у ваенным гарадку Кобрына. Валявы, адважны, мужны, сумленны чалавек - такімі характарыстыкамі надзялялі Мілана Настасіча людзі, якія ведалі яго асабіста. Ён навечна застанецца ў памяці кобрынчан рыцарам неба, вопытным асам, верным таварышам і сапраўдным камандзірам. Пра гады існавання 65-га Кобрынскага верталётнага палка сёння нагадваюць сквер, помнік і верталёт на пастаменце ў былым ваенным гарадку на ўскраіне райцэнтра.

Матэрыял падрыхтаваны ў 2023 г.
Кобрынскай цэнтральнай раённай бібліятэкай.
Курачук Святлана Дзмітрыеўна, бібліёграф I катэгорыі
аддзела абслугоўвання і інфармацыі

Настасіч Мілан Георгіевіч // Памяць. Кобрынскі раён : гісторыка-дакументальная хроніка. - Мінск, 2002. - С. 438-439 : фат. - (Імі ганарацца землякі).

Вуліца Настасіча // Імёны тваіх вуліц, горад Кобрын : даведнік-тур па вуліцах да 730-годдзя з часу першага ўпамінання Кобрына / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. С. Д. Курачук. - Кобрын, 2017. - С. 52. - (Серыя «Ведай і любі свой горад»).

100 гадоў з дня нараджэння М. Г. Настасіча (1923)

// Зводны Каляндар дат і падзей Кобрыншчыны : краязнаўча-бібліяграфічны каляндар на 2021-2025 гг. / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: С. Д. Курачук, Л. С. Дардзюк. - Кобрын, 2020. - С. 90.

Козлович, В. Пришла тишина - ушла молодость / Валентина Козлович ; фото автора // Советская Белоруссия. - 2013. — 9 августа. — С. 6–7.

Жизнь Кобринца четыре десятилетия была связана с судьбой размещавшегося здесь вертолетного полка.

Чтобы помнили // Кобрин-информ. - 2013. - 21 февраля. - С. 5.

О Кобринской вертолетной базе.

Кондрашук, Н. Полвека вертолетам Кобринца / Наталья Кондрашук // Кобрин-информ. - 2012. - 11 жніўня. - С. 2.

Шевченко, А. Летчик - легенда / Алла Шевченко // Кобрин-информ. - 2007. - 1 ноября (№ 45). - С. 3.

Милан Настасич - первый командир 65-го Кобринского вертолетного полка.

Можаровская, Е. С привкусом неба... / Елена Можаровская ; фото Анатолия Шугая // Кобрынскі веснік. - 2002. - 7 жніўня (№ 69). - С. 2.

40-летие со дня образования 65-й транспортной боевой вертолетной базы отметили в Кобринце.

Пустовой, Е. Крылья Кобринца / Евгений Пустовой // Кобрин-информ. - 2002. - 1 августа. - С. 1.

К 40-летию Кобринской вертолетной части.

Памяці М. Г. Настасіча // Кобрынскі веснік. - 2000. - 1 красавіка.

Адна з вуліц г. Кобрына носіць імя былога камандзіра Кобрынскага верталётнага палка палкоўніка Настасіча.

Егоров, К. Милан Настасич в истории Кобринца / Константин Егоров // Во славу Родины. — 2000. - 13 апреля (№ 68).

Загорская, М. Вторая родина Милана Настасича / Марина Загорская, Ольга Томашевская // Белорусская деловая газета. - 2000. - 24 ноября (№ 86).

Кобрынскі верталётны полк
Настасіч Мілан Георгіевіч
Удзельнікі Другой сусветнай вайны
Ваенныя лётчыкі
Афіцэры